

METODIKA ZAVÁDZANIA ŽIACKEHO ELEKTRONICKÉHO PORTFÓLIA

Mgr. Marcela Faráriková

ÚVOD

Rozhodnutie kam ísť po maturite študovať je pre absolventov gymnázia veľmi ťažké. Jedná sa o jedno z najdôležitejších kariérových rozhodnutí v živote človeka, ktoré ovplyvňuje celý jeho ďalší život. Maturanti sú zavalení množstvom niekedy až protichodných informácií a rád a dynamicky sa meniaci trh práce im to vôbec neľahčuje. Dôležitým prvkom pri ich rozhodovaní je uvedomenie si vlastných schopností a predpokladov, a na základe toho si správne vybrať odbor štúdia a prácu, na ktorú sa budú hodiť. Sebapoznanie je dlhodobý proces. Počas stredoškolského štúdia naberú nielen veľa vedomostí, ale aj skúsenosti a zručnosti, ktoré ovplyvňujú ich voľbu. Elektronické portfólio je komplexný nástroj podporujúci ich sebapoznanie, sebapoňatie a prispieva k správne výberu ich ďalšej kariéry. Elektronické portfólio zhromažďuje a prepája všetky získané informácie. Žiakovi odpovedá na otázky: „Aké sú moje silné stránky?“, „Čo ma baví?“, „Na čo sa hodím?“, „Čomu sa chcem ďalej venovať?“, „Ktorý odbor si mám ísť ďalej študovať?“ Tvorba elektronického portfólia podporuje jeho kritické myslenie a sebareflexiu ako základ celoživotného vzdelávania a vytára predpoklad k profesijnému rastu. Každému žiakovi umožňuje oprieť sa o získané schopnosti a vrátiť sa k nim a doplniť ich. Výstupy elektronického portfólia tak žiakovi slúžia aj v budúcnosti k budovaniu vlastnej profesijnej cesty.

Elektronické portfólio je prenositeľné a udržateľné, je ho možné aplikovať v akejkoľvek strednej škole. Jeho jedinečnosť a inovatívnosť je vo vysokej miere zainteresovanosti žiaka na budovaní svojej kariérovej cesty a prepojení vzdelávania a sebapoznania žiaka s profesijnými požiadavkami. Konceptia tvorby elektronických portfólií žiakov podporuje osobnostný rast žiakov, aby sa z nich stali mladí ľudia, ktorí budú v budúcnosti pripravení podľa svojich schopností v praxi využiť vedomosti, informácie a zručnosti nadobudnuté počas štúdia.

OBSAH

1. Východiská, vytýčenie cieľa a motivácia tvorby elektronického portfólia žiakov (EPŽ)
2. Identifikácia vzdelávacích potrieb školy a spoločnosti
3. Obsah a štruktúra EPŽ
4. Program implementácie EPŽ do praxe školy
5. Monitorovanie a hodnotenie EPŽ, výstupy
6. Záverečné slovo

Použité skratky:

EPŽ – elektronické portfólio žiaka

EP - elektronické portfólio

1. Vytýčenie cieľa tvorby elektronického portfólia (EP) žiaka, východiská, motivácia tvorby elektronického portfólia žiaka (EPŽ)

Škola podporuje osobnostný rast žiakov, aby dokázali obstať v neustále sa meniacom svete.

Cieľom výchovy a vzdelávania na našej škole je aby žiak:

- naučil sa študovať, systematicky pracovať a zdokonaľovať sa
- získal kompetencie kontinuálne sa učiť
- naučil sa kriticky získavať informácie
- rozvíjal svoje myslenie
- naučil sa hodnotiť svoju prácu
- rozvíjal svoju tvorivosť
- prijímal rozdielnosť
- choval sa podľa dobrých mravov
- rešpektoval svet hodnôt
- fungoval ako zodpovedný člen kolektívu
- získal o sebe pozitívnu predstavu ako o budúcom plnohodnotnom občanovi spoločnosti

---

Výučba je vzdelávacím procesom s cieľným štúdiom pod vedením učiteľa v interaktívnom prostredí. Vyučovací proces je aktívnym na cieľ orientovaným procesom, ktorého súčasťou je riešenie tvorivých úloh. Učiť sa nové veci predpokladá prírastok nových informácií a poznatkov k skôr naučenému. Samostatné a kritické získavanie informácií, využívanie a zaradovanie naučeného sú hlavnými časťami vyučovacieho procesu. Rozvíjaním učebných zručností sa vytvára základ pre celoživotné učenie sa človeka.

Hlavným cieľom zavedenia EPŽ bolo vytvoriť prostriedok na účinný transfer získaných poznatkov, zručností a spôsobilostí žiakov počas školských rokov, posilniť tak profesijné kompetencie v individuálnom prístupe a prispieť tak aj k zvýšeniu kvality školy. Využili sme systém aktivít na podporu kariérového rozvoja žiaka, ktoré zapadajú do koncepcie kariérového

poradenstva. Výstupy týchto a učebných aktivít sú vhodným materiálom spĺňajúcim vytýčený cieľ.

Vyučovací proces je komplexný a veľmi ho ovplyvňujú zážitky a emócie. Radosť z učenia, povzbudivá spätná väzba, kladné skúsenosti a interaktívnosť sú mimoriadne dôležité pre seba ponímanie žiaka.

EP má schopnosť zachytiť a uchovať tieto pozitívne skúsenosti a ich spracovaním do vlastnej podoby EP žiak získava profesijné kompetencie využiteľné v budúcnosti.

Ciele EPŽ tak vychádzajú z cieľov výchovy a vzdelávania na našej škole.

Elektronické portfólio vychádza zo skúseností práce s papierovým portfóliom žiakov, reaguje však na aktuálnu potrebu efektívne zhromažďovať a uchovávať široké spektrum kompetencií žiaka moderným digitálnym spôsobom. Žiak sa k uloženému materiálu môže kedykoľvek vrátiť, doplniť ho, zhodnotiť a využiť tak v budúcnosti.

EPŽ vnímame ako originálny nástroj na kariérový rozvoj žiaka, dopĺňujúci školský vzdelávací program a profil absolventa, ktorý permanentne a systematicky podporuje a zaznamenáva profesijný rast žiaka na základe identifikovaných potrieb modernej školy a spoločnosti.

EP je jedinečné v tom, že integruje vzdelávacie trendy, zdôrazňuje sebahodnotenie žiaka, jeho sebareflexiu. Žiak rozvíja svoj potenciál prezentovať sa a komunikovať v súčasnom svete. Vytvára si ucelenejšiu predstavu o sebe a vedie ho k zamysleniu sa nad sebou samým a prevzatiu zodpovednosti za svoju kariérovú cestu.

Inovativnosť EPŽ je v špecifickom spôsobe využívania digitálnych kompetencií žiaka, ktorými spracováva a generuje množstvo zručností a informácií získaných počas štúdia na strednej škole.

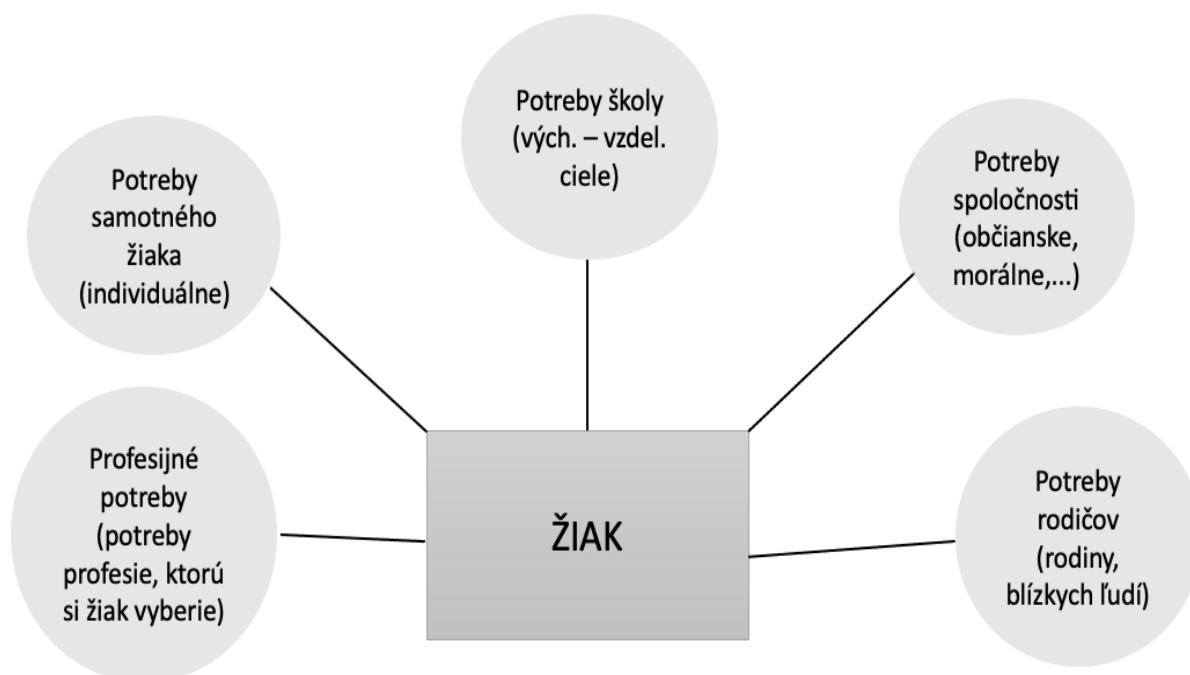

2. Identifikácia vzdelávacích potrieb, zdroje aktivít

Moderné vzdelávacie trendy, zdôrazňujú potrebu dlhodobého, systematického a efektívneho podporovania procesu kariérového rozvoja žiaka. Ten je postavený na koncepte rozvoja zručností potrebných pre riadenie vlastnej kariéry. Medzi základné patria sebazpoznanie, zisťovanie informácií o trhu práce, rozhodovanie, plánovanie a seba prezentácia. Uvedené zručnosti zahŕňajú celú radu kompetencií ako zhromažďovať, analyzovať, syntetizovať informácie, organizovať si vlastnú vzdelávaciu a profesijnú dráhu a byť zodpovedný za svoje rozhodnutia a z nich vyplývajúce dôsledky. Všetky tieto schopnosti sa žiak učí a intenzívnejšie rozvíja pri tvorbe vlastného kariérneho elektronického portfólia.

Kariérna cesta žiaka je tvorená uvedomelým aj neuvedomelým rozvojom profesijných kompetencií vychádzajúcich zo siete potrieb profesijných zručností žiaka.

Sieť potrieb sa sebakúsenosťou žiaka zrkadlí do jeho EPŽ.

Obrázok 1 Sieť potrieb profesijných zručností žiaka

3. Obsah a štruktúra EPŽ

Obsahom žiackeho EP sú rôzne typy dokumentov, ktoré mapujú širokú činnosť a výstupy z nej v škole, ale aj mimo školy. Do EP si žiak ukladá doklady a záznamy o svojej aktivite počas SŠ, o tom, čo všetko zvládol, aké schopnosti, zručnosti a úspechy nadobudol. Teda všetky dôkazy jeho činnosti, práci na hodinách, aktívnej účasti na udalostiach a akciách, ktoré zažil a ktoré ho ovplyvnili.

Patria sem:

- seminárne práce, referáty, projekty zo všetkých predmetov
- záznamy z exkurzií, filmových predstavení, besied, workshopov (s vlastnými komentármi, spätnou väzbou, fotografiami, videom, odkazom na web...)
- slohy zo SJ, jazykov, ... (úvahy o budúcnosti, štúdiu, práci...)
- životopis, motivačný list (v slovenskom aj v cudzom jazyku)
- výsledky sebapoznávacích testov, testov osobnosti a pod.
- aktivity z triednických hodín, imatrikulácií
- záznamy zo súťaží, spoluorganizovania akcií (DOD, matemat. klokan, i-bobor, šport. súťaží, študents. plesov...)
- záznamy aktivity v študentskej rade
- SOČ, olympiády, krúžky (samotná práca, účastnícke listy, diplomy, výsledkové listiny, foto...)
- projekt z TPP
- prezentácie z predmetov, jazykové certifikáty
- výsledok kariérového poradenstva
- záznamy aktivít vo voľnom čase: školenia, semináre, webináre, kurzy (certifikáty), spolky, krúžky, brigády (potvrdenia, prac. zmluvy, referencie...)
- dôkazy dobrovoľníckych aktivít (darovanie krvi – preukaz darcu, zbierky, bazáre – foto, článok...)
- zoznam prečítanej záujmovej (odbornej) literatúry, článkov, pozretých dokumentov

EPŽ by malo dávať odpovede na nasledovné otázky:

- Čo ma baví?
- Aké sú moje úspechy, čo sa mi podarilo?
- Aké sú moje silné stránky a ako ich využívam (v čom som dobrý)?
- Aké sú moje schopnosti, čo všetko dokážem? (ako som to získal a ako sa to pozná, že to viem?), akú mám spätnú väzbu od iných?
- Aké sú moje sny, čo si prajem v živote, v štúdiu? (čo preto môžem urobiť?)
- Čo sa chcem v živote naučiť, čo chcem vedieť, v čom sa chcem rozvíjať, aký je môj plán?

Portfólio by malo byť pestré, aby poskytovalo komplexný obraz o žiakovi.

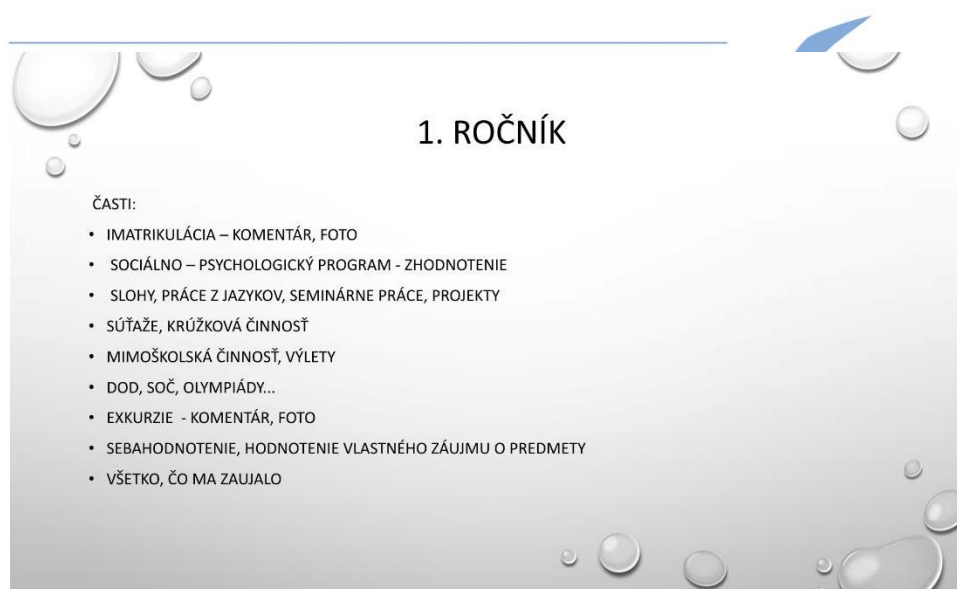

Štruktúra EPŽ

Žiacke elektronické portfólio nie je žiadny štandardizovaný test. Jeho štruktúru sme racionálne navrhli na základe ročného delenia stredoškolského štúdia. Na EP žiak využíva úložisko OneDrive, kde má svoju zložku s názvom „Moje portfólio“. Tá obsahuje ďalšie zložky podľa ročníkov a iné wordovské dokumenty. Spravidla v štvrtom ročníku štúdia si žiak vytvára kariérové portfólio výberom vhodných položiek podľa záujmu ďalšieho štúdia. Takéto EP je vhodné použiť na prijímacích pohovoroch na vysokú školu, či uchádzaní sa o pracovné miesto.

Obr 2 Štruktúra el. portfólia

Obr 3 Odporúčané časti el. portfólia 1.ročník SŠ

2. ROČNÍK

- **TPP**
- SLOHY, PRÁCE Z JAZYKOV, SEMINÁRNE PRÁCE, PROJEKTY
- SÚŤAŽE, KRÚŽKOVÁ ČINNOSŤ
- MIMOŠKOLSKÁ ČINNOSŤ, VÝLETY
- DOD, SOČ, OLYMPIÁDY...
- EXKURZIE
- SEBAHODNOTENIE
- **VÝBER POVINNE VOLITELNÝCH PREDMETOV S ODŮVDNENÍM**

Obr 4 Odporúčané časti el. portfólia 2.ročník SŠ

3. ROČNÍK

- **VEĽTRH VYSOKÝCH ŠKŔL**
- **VÝSLEDKY KARIÉROVÉHO PORADENSTVA**
- **IMATRIKULÁCIE – ORGANIZÁCIA, AKTÉRSTVO**
- SLOHY, PRÁCE Z JAZYKOV, SEMINÁRNE PRÁCE, PROJEKTY
- SÚŤAŽE, KRÚŽKOVÁ ČINNOSŤ
- MIMOŠKOLSKÁ ČINNOSŤ, VÝLETY
- DOD, SOČ, OLYMPIÁDY...
- EXKURZIE
- **MOTIVAČNÝ LIST**
- **ŽIVOTOPIS**
- **VÝBER POVINNE VOLITELNÝCH PREDMETOV S ODŮVDNENÍM**

Obr 4 Odporúčané časti el. portfólia 3.ročník SŠ

4. ROČNÍK

- **VÝBER MATURITNÝCH PREDMETOV S ODŮVODNENÍM**
- SLOHY, PRÁCE Z JAZYKOV, SEMINÁRNE PRÁCE, PROJEKTY
- SÚŤAŽE, KRÚŽKOVÁ ČINNOSŤ
- MIMOŠKOLSKÁ ČINNOSŤ, VÝLETY
- EXKURZIE
- DOD, SOČ, OLYMPIÁDY...
- **PREZENTÁCIE Z POVINNE VOLITEĽNÝCH PREDMETOV**
- **ŽIVOTOPIS V CUDZÍCH JAZYKOCH**
- **MOTIVAČNÝ LIST V CUDZÍCH JAZYKOCH**

Obr 5 Odporúčané časti eI. portfólia 4.ročník SŠ

4. Program implementácie EPŽ do praxe školy

Na zavedenie EP do praxe našej školy sme zvolili systémový postup. Využili sme systém aktivít na podporu kariérového rozvoja žiaka, ktoré zapadajú do koncepcie kariérového poradenstva. Výstupy týchto a učebných aktivít sú vhodným materiálom spĺňajúcim vytýčené ciele EP.

Aby došlo k implementácii EPŽ je nevyhnutné zapojiť do procesu všetkých kolegov. Potrebná je tu rola každého učiteľa ako mentora, cielená na rozvoj špecifických zručností žiaka. Učitelia poskytujú žiakom mentorské vedenie v rámci jednotlivých predmetov. Inštruujú žiakov k tvorbe materiálov, odporúčajú postupy a zdroje vhodné do EP. Spolupráca so všetkými pedagógmi je potrebná nielen na jeho zavedenie a pri individuálnej tvorbe EP žiaka. Vyučujúci poskytujú podporu kariérového rozvoja žiaka a medzi učiteľom a žiakom dochádza k vzťahu takmer na úrovni koučingu, kde cieľom je doviest' žiaka k lepšiemu poznaniu, samostatnosti, zodpovednosti, tvorivosti a k stanoveniu vlastnej vízie budúcnosti. Zároveň učitelia jednotlivých predmetov navzájom kooperujú pri realizácii a plánovaní rôznych aktivít a výmenou skúseností medzi sebou prispievajú aj k vlastnému profesijnému rozvoju.

Postup:

1. Triedni učitelia 1. ročníkov – v úvode školského roka na triednických hodinách podajú informáciu o založení e-portfólia, približnom obsahu a význame portfólia. Takisto túto informáciu sprostredkujú rodičom na rodičovskom združení.

2. Učitelia informatiky – technická podpora - na hodinách informatiky – každý žiak si vytvorí na úložisku OneDrive svoju zložku s názvom „Moje portfólio“, predstavia štruktúru EPŽ. So súborom pracujú žiaci po stránke obsahovej (vkladaním jednotlivých položiek) ale aj formálnej (úprava textu, používanie šablón, nadpisov, hypertext. odkazov, vkladanie fotodokumentácie, videí, prezentácií,...).

3. Všetci vyučujúci – podporujú tvorbu vhodných materiálov na žiacke portfólia v rámci svojich predmetov a odporúčaním, čo všetko si tam môžu žiaci vložiť. Ak je to možné dajú priestor žiakovi na prezentáciu svojho portfólia pred spolužiakmi (v rámci povinne voliteľných predmetov).

4. Vyučujúci predmetu Tvorba a prezentácia projektov – prezentácia portfólií na hodinách.
5. Triedni učitelia – v závere školského roku vytvoria oficiálnu triednickú hodinu zameranú na prezentáciu portfólií.
5. Vedenie školy – ocení top portfólio maturanta.

5. Monitorovanie a hodnotenie EPŽ, výstupy

Pri monitorovaní a hodnotení výstupov tvorby EP posudzujeme spôsoby realizované v škole, a či procesy vedú k vytýčenému cieľu EP. Na tejto úlohe spolupracujú všetci vyučujúci v rámci svojej predmetovej komisie. Výsledky zistení reflektujú navzájom medzi sebou a spolu s kariérovou poradkyňou. Následne dochádza k úpravám obsahu, štruktúry a podoby EP, k doplneniu a návrhu ďalších chýbajúcich aktivít a činností. Výstupy samotných portfólií sledujú triedni učitelia v rámci triednických hodín, učitelia predmetu Tvorba a prezentácia projektov, kariérová poradkyňa, školská psychologička a špeciálny pedagóg. Každé jedno EP je jedinečné EP je živý dokument a k jeho hodnoteniu pristupujeme autenticky, teda posudzujeme žiakovu komplexnú osobnosť, jeho úspechy, schopnosti a želania do budúcnosti. Hodnotenie EP je zamerané na postojoyé hodnoty žiaka, jeho praktické skúsenosti a zručnosti potrebné pre skutočný život. Prostredníctvom obsiahnutých dokumentov je príležitosťou pre úspech každého študenta, bez ohľadu na to, na akej úrovni sa nachádzajú ostatní spolužiaci v triede.

6. Slovo na záver

EPŽ má holistický charakter a je majetkom žiaka, ktorý je do celého procesu tvorby svojho el. portfólia vtiahnutý hneď v 1.ročníku štúdia. V priebehu ďalších 4 rokov absolvuje veľké množstvo aktivít, nadobúda vedomosti, skúsenosti a postoje, ktoré musí spracovať a vygenerovať tak, aby ich mohol uchovať vo svojom EP v podobe využiteľnej v budúcnosti. EP je plne závislé od aktivity žiaka, a núti ho prevziať zodpovednosť za vlastný osobný a odborný rozvoj. Podnecuje ho zamyslieť sa nad sebou samým, uvedomiť si svoje prednosti a predpoklady na ďalšie štúdium. Rozvíja, jeho potenciál prezentovať sa, rozpoznávať svoje slabé a silné stránky, svoje hodnoty a talent a na základe toho si zvolí budúcu kariérnu cestu po absolvovaní gymnázia.

EP v škole sa postupne stáva súčasťou školskej politiky. Je to cesta ako uspieť v konkurenčnom svete informácií, interpretácie a prezentácie. Sebapodporuje vzdelávanie v škole, i mimo nej a pripravuje na vstup do sveta práce. Zavádzanie realizovanie EP žiakov ovplyvňuje, mení a zavádza nový spôsob práce a interakcie medzi učiteľom a žiakom, medzi učiteľmi navzájom a vzájomnú spätnú väzbu všetkých zúčastnených. Problematika kariérového rozvoja žiaka tak prechádza naprieč celým pedagogickým zborom a prispieva k zvýšeniu kvality celej školy.

